

Tyresö kommun

Försörjningsstöd

En jämförelse mellan år 2016 och år 2017

Sofia Lidén
2017-08-07

I november 2016 påbörjas en ökning av utbetalt försörjningsstöd i Tyresö kommun efter en period av väldigt lågt utbetalt försörjningsstöd. Jämför man under en längre tidsperiod ligger utbetalt ekonomiskt bistånd fortfarande lågt jämfört med tidigare år. Jag ska här jämföra år 2016 med år 2017 för att kartlägga vad skillnaderna är och analysera vad som ger en ökad kostnad.

Tabell 1: Utfall 2011-2017

Månad	Utfall 2011	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Utfall 2016	Utfall 2017
jan	2,22	2,16	2,55	1,68	1,73	1,35	1,35
febr	2,32	2,42	1,65	1,72	1,74	1,50	1,77
mars	2,85	2,71	2,14	1,89	2,23	1,71	1,79
april	2,25	2,24	1,90	1,81	2,18	1,47	1,63
maj	2,46	2,72	2,56	1,93	2,08	1,76	1,82
juni	1,98	2,20	1,85	1,97	2,09	1,36	1,66
juli	2,09	2,45	2,32	2,03	2,25	1,68	1,59
aug	2,07	2,48	2,18	1,62	1,75	1,49	1,54
sept	2,27	1,99	1,98	1,91	1,97	1,63	
okt	1,80	2,76	2,22	2,17	2,05	1,36	
nov	2,28	2,31	1,80	1,85	1,81	1,50	
dec	2,67	2,04	2,00	2,10	1,89	1,81	

Medel: 2,27 2,37 2,10 1,89 1,98 1,55 1,64

Totalt: 27,25 28,48 25,15 22,68 23,77 18,6

Tabell 2: Antal hushåll 2016/2017

Månad	Hushåll 2016	Hushåll 2017
Jan	204	175
Febr	197	209
Mars	220	204
April	203	190
Maj	215	197
Juni	204	190
Juli	208	209
Aug	196	202
Sept	199	
Okt	179	
Nov	193	
Dec	199	

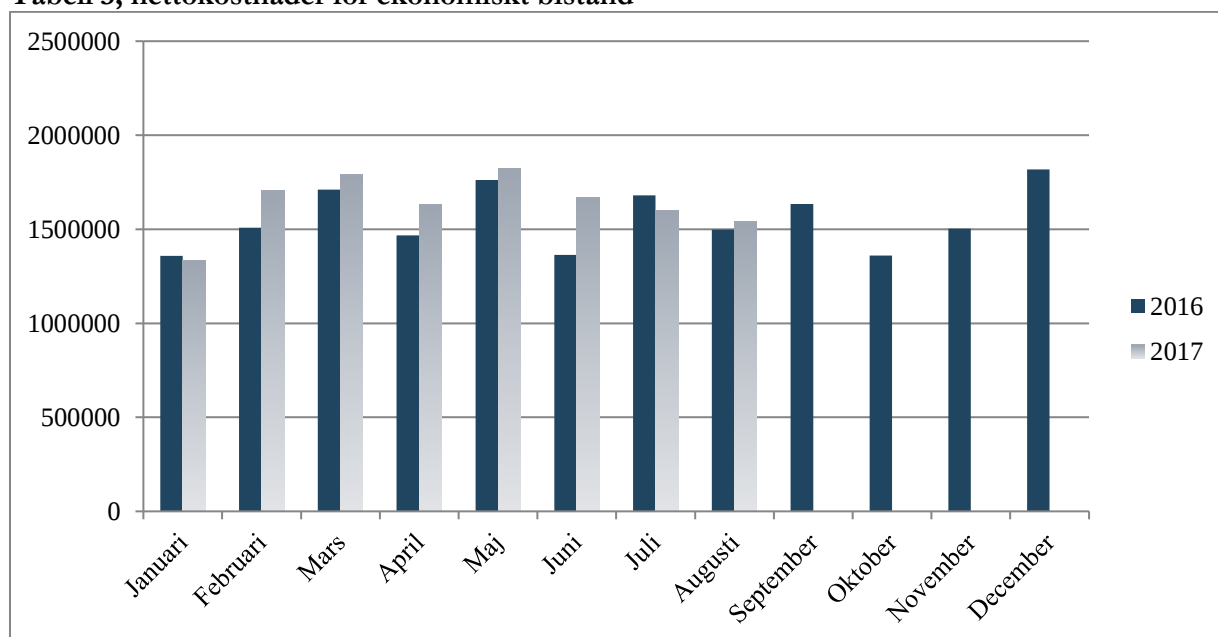
Medel: 201 196

Antalet hushåll som fått ekonomiskt bistånd har legat relativt stabilt under 2016 och 2017 med en lägsta notering på 175 i januari 2017 och en högsta på 220 i mars 2016. Det innebär att varken antalet eller andelen biståndsmottagare ökar i kommunen.

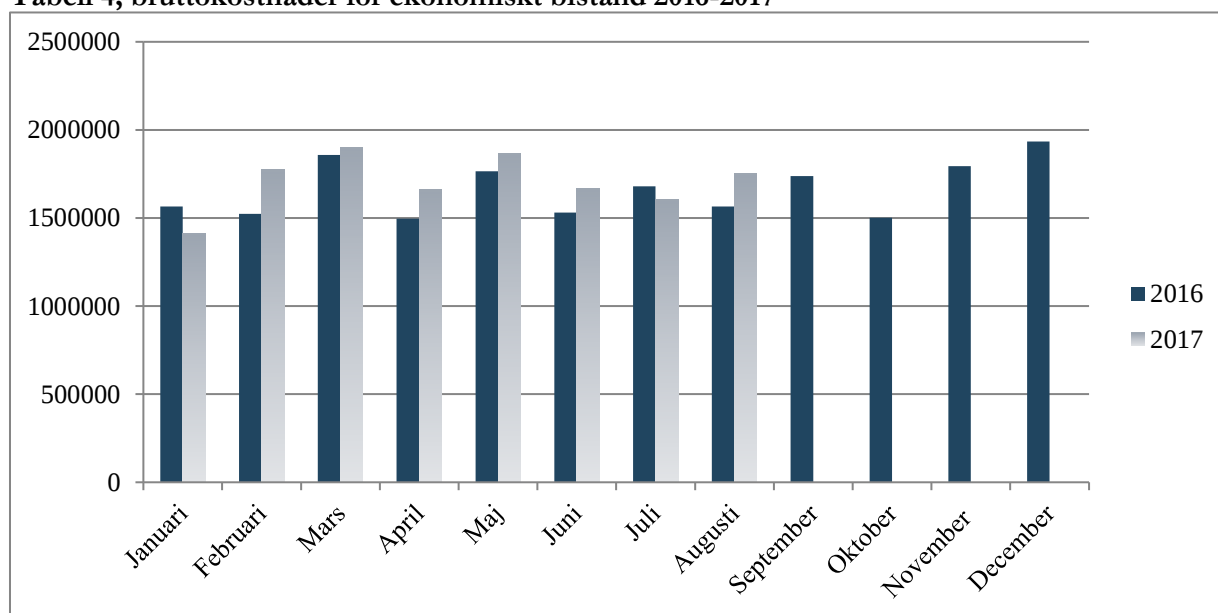
Netto- och bruttokostnader för försörjningsstöd 2016-2017

Normalt sett presenteras utbetalt försörjningsstöd som en nettokostnad där inkomster återsökta från migrationsverket, a-kassorna och försäkringskassan dras av innan, men det kan vara intressant att titta även på hur bruttokostnaderna sett ut. Inkomster kommer ifrån att vi återfår ekonomiskt bistånd som betalats ut i väntan på annan myndighets handläggningstid till exempel. Under 2016 gick många av våra klienter ut i annan försörjning i form av sjuksättning som resultat av ett långt arbete med samverkan med Försäkringskassa, arbetsförmedling, konsultläkare och primärvård (En Väg In). Det medförde en ökad andel intäkter för enheten under 2016 jämfört med första halvan av 2017. När intäkterna räknas bort märks en viss utjämningseffekt. Under andra halvan av 2017 ökar intäkterna till enheten igen.

Tabell 3, nettokostnader för ekonomiskt bistånd

Tabell 4, bruttokostnader för ekonomiskt bistånd 2016-2017

Tabell 5; Utbetalt bistånd per hushåll netto:

Månad:	2016	2017	Skillnad
Januari	6656	7628	+ 972 (14,6%)
Februari	7655	8566	+ 911 (11,9 %)
Mars	7780	8780	+ 1000 (12,8%)
April	7232	8593	+ 1307 (18 %)
Maj	8195	9241	+ 1046 (12,7%)
Juni	6685	8782	+ 2097 (31%)
Juli	8076	7647	- 429 (-5%)
Augusti	7643	7619	- 24 (-0,003%)
September	8214		
Oktober	7595		
November	7749		
December	9137		
Snitt:	7718	8356	+638 (+8%)

Tabell 6; Utbetalt bistånd per hushåll brutto

Månad:	2016	2017	Skillnad
Januari	7669	8052	+383 (4,9%)
Februari	7733	8908	+1175 (15%)
Mars	8446	9328	+882 (10%)
April	7369	8734	+1365 (18,5%)
Maj	8213	9468	+1255 (15,2%)
Juni	7501	8782	+1281 (17%)
Juli	8076	7669	- 407 (-5%)
Augusti	7990	8674	+684 (8,5 %)
September	8735		
Oktober	7740		
November	9250		
December	9723		
Snitt	8203	8702	499 (6%)

Som synes i ovanstående tabell har medelbidraget per mottagare gått upp. Jag har redovisat både netto och brutto för att påvisa vad intäkterna har för effekt på det ekonomiska biståndet.

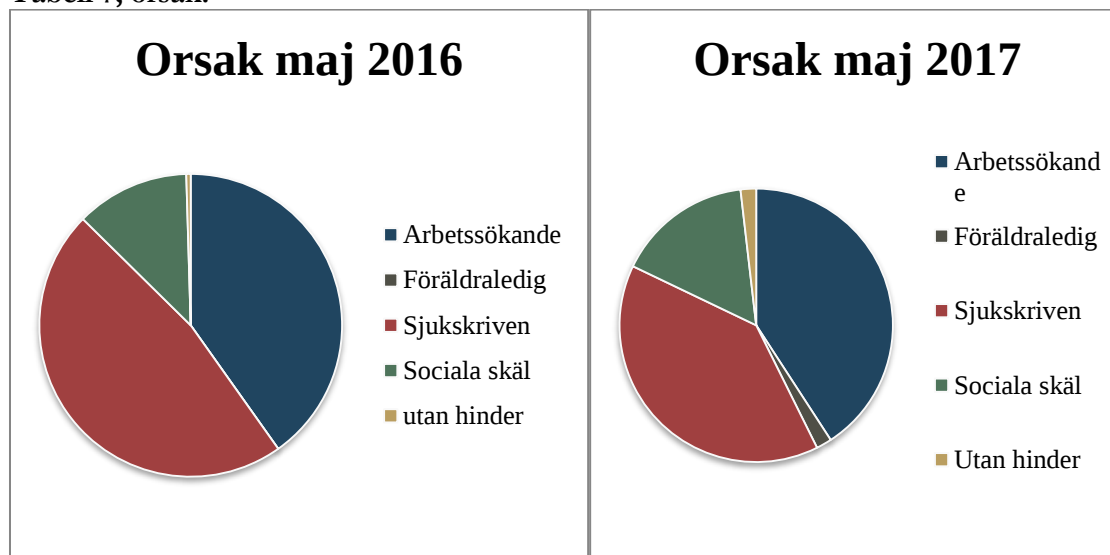
En förändrad målgrupp?

I samtal med de andra av Södertörns kommuner, vittnar de alla om samma utveckling; antalet hushåll går ner under tid men medelbidraget går upp. Så, hur kommer det sig? Jag kommer nedan presentera ett antal bidragande faktorer som förklarar i alla fall en del av den här utvecklingen.

För vissa av våra klienter är ekonomiskt bistånd enda inkomstkällan och för andra är det en komplettering till andra ersättningar, bidrag eller egna inkomster. Barnfamiljer har till exempel ofta fler inkomster i form av barnbidrag, bostadsbidrag, och underhållsstöd vilket gör att en barnfamilj kan behöva mindre ekonomiskt bistånd än en ensam vuxen. En person som har ekonomiskt bistånd som komplement till sjukersättning, lön, aktivitetsstöd eller aktivitetsersättning får såklart ett mindre ekonomiskt bistånd än en person som står helt utan andra inkomster.

När antalet hushåll går ner och arbetsmarknaden är god ökar generellt bidragstiderna och *andelen* personer som har långvarigt bistånd. Långvarigt bistånd medför, förutom att det är troligt att man står längre från egen försörjning än någon med kortvarigt behov, också ökade kostnader då försörjningsstödet inte är utformat för att uppbäras under en längre tid. Det kan till exempel uppkomma behov av kompletterande möbler, omfattande tandvård, insatser för barnen och liknande.

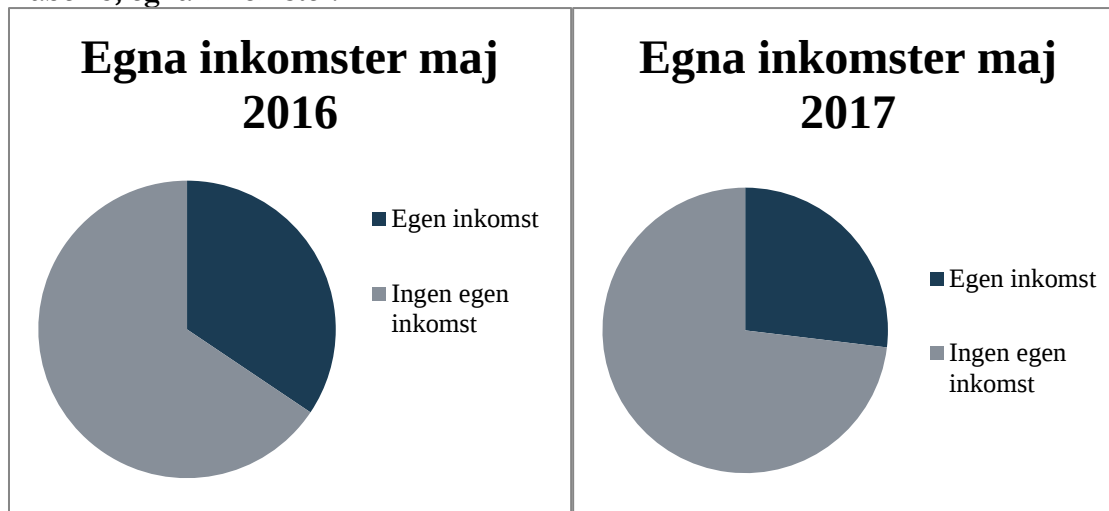
Tabell 7; orsak.

I ovanstående diagram ser vi hur målgruppen förändrats bara över ett år. Andelen sjukskrivna har minskat, dock har andelen med sociala skäl som arbetshinder ökat. Det här rimmar väl med samhällsutvecklingen, de som har kapacitet och står nära arbetsmarknaden har inte längre samma behov av ekonomiskt bistånd. Men det medför att gruppen som blir kvar har en mer komplex problematik och därför blir kvar under en längre tid.

En relevant faktor att titta på i målgruppen, när man vill analysera en ökning av medelbiståndet, är om de har egna inkomster. I nedanstående diagram ser vi att både andelen och antalet personer som står helt utan annan ersättning har ökat. Det kan till exempel bero på att de har gått igenom hela Jobb och utvecklingsgarantin via Arbetsförmedlingen med aktivitetsstöd från Försäkringskassan men nu står utan ersättning eller att de har förlorat sjukpenning efter hårdnande krav från Försäkringskassan. Att fler personer har försörjningsstöd som enda inkomstkälla under 2017 jämfört med 2016 har en direkt påverkan på att medelbiståndet går upp.

Tabell 8; egna inkomster?

Vilka övriga poster är det som ökar?

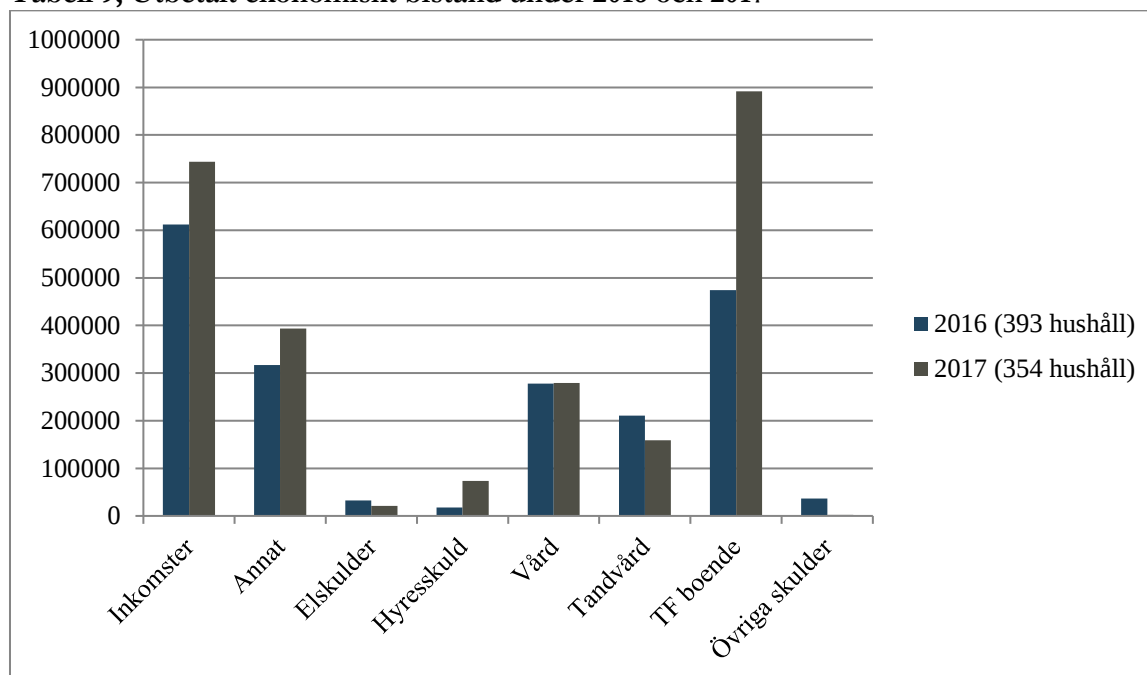
Totalt utbetalt ekonomiskt bistånd samt försörjningsstöd under 2016 under perioden januari till augusti: 12 349 091,46 kr, varav försörjningsstöd 11 424 255,43 kr. detta fördelat på 393 hushåll.

Totalt utbetalt ekonomiskt bistånd och försörjningsstöd under 2017 januari till maj är 12 959 628,18 kr varav 11 724 482,59 kr är försörjningsstöd, detta fördelat på 354 hushåll.

Det visar alltså en ökning av själva försörjningsstödet per biståndstagare, vilket dels förklaras av att en större andel står helt utan andra inkomster. En annan trolig förklaring är de allt dyrare hyrorna i Stockholm (gäller första hand, andrahand samt inneboendekontrakt).

Resterande utbetalningar avser ekonomiskt bistånd och fördelar sig som redovisas i nedanstående;

Tabell 9; Utbetalt ekonomiskt bistånd under 2016 och 2017

I ovanstående bild kan vi se att kostnaderna för tandvård och läkarvård har varit lägre, vilket torde bero på att andelen sjukskrivna har minskat efter att ha fått ersättning från Försäkringskassan istället. Det är en grupp som traditionellt sett har höga kostnader för läkarvård och tandvård. Även bistånd till elskulder och övriga skulder har minskat något.

Dock kan vi se att ett flertal poster har ökat såsom ekonomiskt bistånd till ”annat”, hyresskulder och tillfälligt boende. ”Annat” avser till exempel begravningskostnader, möbler, flyttkostnader. Vi har under perioden sett en ökning av ansökningar gällande begravningskostnader.

I Individ och familjeomsorgen överlag har märkts en kraftig ökning av anmälningar till Barn och Ungdomsenheten samt till Vuxenenheten vad gäller våld i nära relation. Detta märks givetvis också på försörjningsstödsenheten. Vanligt i familjer där det förekommer våld är att ekonomin blir lidande med hyresskulder som följd. Där kan även finnas ökat behov av flyttkostnader, bistånd till möbler eller tillfälligt boende för en tid för de personer som inte har skyddsbehov men som ändå inte kan vara hemma.

Vad gäller tillfälligt boende är bostadslösheten ett allvarligt problem i hela Stockholm. I Tyresö Kommun finns ingen tak-över-huvudetgaranti, men när det gäller personer som riskerar att fara illa såsom barn eller personer som är sjuka, finns ändå ett behov av tillfälligt boende. Även om kostnaden går upp har vi sett en viss omsättning i gruppen vilket är positivt. Människor har hittat till egna boenden vilket också leder till initiala kostnader som kodas som ”annat” såsom flyttkostnad och möbelutrustning. Tillfälliga boenden är dyra om det handlar om en större familj. En placering för en enskild familj med fyra barn på tillfälligt boende kan kosta upp till 60 000 kronor per månad.

Åtgärder

Vad gäller försörjningsstödenheten är vårt främsta och viktigaste uppdrag att se till att människor har en egen försörjning. Det innebär att fokus alltid bör ligga på att slipa på och forma våra insatser efter en alltmer komplex målgrupp som verkar stå längre och längre från vanlig arbetsmarknad. Vi kommer att ha ett tätare samarbete med Centrum för arbete och Integration och de kommer att till exempel hjälpa oss att göra arbetsförmågebedömningar i de fall en person inte fungerar i en arbetsträning, förhoppningsvis hjälper det människor till rätt ersättning. Vi kommer också delta i MIA-projektet som arbetar med mobilisering inför arbete för att försöka öka arbetsförmågan hos de klienter som varit borta från arbetsmarknad en lång tid. Vi behöver fundera på vilka insatser som kommer vår målgrupp mest till dels. Socialtjänsten måste vara evigt elastisk och ständigt forma sig efter de behov som finns.

Ett annat stort område som vi kommer att fokusera på är boendefrågan. Med ny bostadskonsulent ska vi ta en mer aktiv roll i ett tidigare skede när en person inte betalar sin hyra. Många människor har stor kapacitet och kan lösa sin hyresskuld på egen hand om den inte växer för stor. Det är också viktigt att förebygga att hemlösheten växer sig större.